

محققان کهنسال و استخواندار دارند کم نیستند.

بر این همه «نیاز» چه چاره‌ای اندیشیده شده است؟ و در پاسخ این همه «خواست» چه تدارک دیده شده است؟ و تازه، این همه جغرافیای واقعی زیان نیست و مرز آن فراتر از آن است که در چهارچوب زندگی محقق جای گیرد؛ چرا که زیان تلاشهای دوباره و کارهای نبایسته پیش از دستیابی به نشر و آراسته شدن به زیور چاپ در محدوده زندگی پژوهشگر جای می‌گیرد و چون نشر یافت و راه به کتابفروشیها و کتابخانه‌ها باز کرد و در دسترس خوانندگان قرار گرفت بهار زیان رسانیش آغاز می‌گردد و ضررزایش ریشه می‌دواند.

با چاپ و نشر کارهای غیرلازم یا دوباره، عمرها تباه می‌گردد، تورم موضعی دانش پیش می‌آید، امکانات مادی هدر می‌رود، ذوقها کور می‌شود، ابتکار و ابداع در سراسیابی قرار می‌گیرد و خستگی و درماندگی فراگیر می‌شود.

و این همه زیان را هیچ خردی روانمی‌شمارد و هیچ خردمندی درست نمی‌داند. دست اندرکاران این نشریه، از پیشترها در اندیشه جستن راهی برای برقراری ارتباط بین محققان و پژوهشگران بودند که توفیق دیر رفیق راه شد و کار تاکنون پس افتاد. و اینک که دست به کار شده‌اند امید یاری از پژوهندگان دارند تا با گزارش آنچه برای دیگران سودمند می‌دانند بر توانمندی نشریه در برقراری ارتباط کمک رسانند. نشریه را فصلهایی می‌سازند که به گونه‌ای با مقوله اطلاع رسانی مربوط و بدین گونه است:

(۱) مقاله

در این فصل شیوه‌ها و روشهایی ارائه خواهد شد که به گونه‌ای با نشر و نگارش و تحقیق و پژوهش ارتباط داشته باشد. ضرورت این فصل را کارهای ناهمگون و بی ضابطه‌ای لازم می‌سازد که در عالم نشر و نگارش بوفور دیده می‌شود و ریشه آن در فقدان اصول و شیوه مقبول در پیش محققان - بویژه نسل جدید آن - است.

شیوه تحقیق، ترجمه، تألیف، اقتباس، نشر، مطالعه، گزارش، ویراستاری، صفحه‌آرایی، ارجاع، نقل قول، نگارش و نظایر آن در صورتی که بر پایه درست و مقبول قرار گیرد نه تنها از بی‌برنامگی‌های این بخشها کاسته خواهد شد که بر شمار

قلم داران فرزندان خاندان «شرافت» اند و کتابخوانان مهمانان نشسته بر خوان خاندان.

پاس حرمت مهمان بایسته میزبان است و نیک نامی میزبان در گرو خوان بایسته. آنان که حرمت مهمان نمی‌دارند بر میزبان جفا می‌دارند و آنان که آداب میزبانی نمی‌دانند با خوان گستری خویش، نام نیک میزبان بر می‌چینند.

خوراک ناخوشایند کام مهمان را تلخ می‌کند و خوردنی همگون ذائقه اش را می‌آزارد. خوان بایسته را گوناگونی و خوشایندی می‌زیبد و این همه با همبستگی «میزبانان» انجام می‌پذیرد. و آنچه که امروز از گریزیابی خوانندگان می‌بینیم ریشه‌ای نیز در این از هم گسستگی دارد که «اهل قلم» باید راهی جویند و چاره‌ای اندیشند.

در دیار دیگران پیشترها چاره‌ای جسته‌اند و نشریه‌هایی در این راستا راه انداخته‌اند و از این راه، دوباره کاریها را کم کرده‌اند و پژوهش خطه خود را آهنگی بخشیده‌اند. در کشور ما در این راه در زمینه دانشهای اسلامی کاری چشمگیر سامان نپذیرفته و گره‌ای گشوده نشده است و آرزوی «اهل قلم» همچنان ناشکفته مانده است.

در این دیار پژوهندگان زیان دیده‌ای که در پی سالها رنج و خون دل خوردن بر دوباره کاری آگاهی یافتند و محققان سختکوشی که در پایان کار با دستیابی به منبع و مأخذی، همه تلاش گذشته خود را بر باد رفته یافتند، فراوان‌اند.

چنان که در جمع محققان، والا همتان پرتلاشی که در پی نیافتن سوژه‌ای بایسته وقت گرانبهای خود را بر سر کاری ناسودمند گذرانده‌اند و در پایان کار، مزدی جز آه سرد بر روزهای از دست رفته نیافته‌اند بسیار دیده می‌شود.

و از سوی دیگر، دلدادگان پژوهش که بر آغاز راه ایستاده‌اند و در پی روزنی دیده خیره ساخته‌اند و امید یاری از

محققان افزوده خواهد گشت و عرصه‌های جدیدی که نیازمند پژوهش است به فقر نیروی کارآمد دچار نخواهد شد.

محققان کشور ما در کارهای تحقیقی خویش از روشهای گوناگون بهره می‌گیرند، در نتیجه بازده تلاششان از همگونی قابل پیروی باز می‌ماند و پژوهندگان تازه کاری که در پی جستن شیوه‌ای مفید و کارآمدند در انتخاب راه و روش مطلوب گرفتار تردید و درماندگی می‌شوند.

یافتن شیوه مطلوب در هر زمینه‌ای از زمینه‌های یاد شده نیازمند برخورد آرا و بحث و تحقیق علمی است که آغاز آن با نشر مقاله‌ای در مقوله‌های فوق و پایان آن در پی گیری صاحب نظران و رسیدن به نقطه مشترک خواهد بود.

نوشتارهای این فصل باید ویژگی «شیوه‌دهی» داشته باشد و نویسندگان - که برای این بخش نوشته‌ای ارسال می‌دارند در نظر داشته که مقاله شان افزون بر اعتبار علمی، راهی برای محققان و پژوهندگان دیگر بگشاید و گرهی از گره‌های ناهماهنگی و بی‌برنامگی‌های عالم نگارش و نشر باز کند.

۲) پژوهش‌های در آستانه نشر

این فصل را گزارش‌هایی تشکیل می‌دهد که نویسندگان، محققان و مترجمان از آثار در دست کار خود ارائه خواهند داد. پژوهش‌های کشور - بویژه در بُعد علوم اسلامی - گرفتار نابسامانی و گسستگی است. محققان در گوشه و کنار کشور بی‌ارتباط به یکدیگر به تحقیق می‌پردازند، تلاش می‌کنند و رنجی گران را بر خویش هموار می‌سازند، ولی آگاه نیستند که محقق دیگری در سوی دیگر همان کار را و گاه با همان شیوه انجام می‌دهد، یا مترجمی متنی را به فارسی بر می‌گرداند در حالی که مترجم دیگر بخش زیادی از آن متن را به فارسی برگردانده و به پایان کار نزدیک شده است.

این گونه عمر از دست دادگان در میان محققان فراوانند؛ گروهی از آنان آرام و بی‌صدا در پی آگاهی از تلاش تکراری خویش کار را نیمه‌کاره رها کرده‌اند و در پی کاری دیگر شتافته‌اند و یا در حسرت گذشته از چنگ رفته، به گوشه‌ای خزیده و زانوی غم در آغوش گرفته‌اند، و جامعه اهل کتاب بی‌اطلاع از آن همه خسارت دیدگی همکار خویش سرسنگین از کنارش گذشته و حتی با آه همراهی تسلیت‌ش نداده است.

عده‌ای دیگر که ائتلاف آن همه زاد راه را بر نمی‌تافته‌اند از سر لجاجت کار دوباره خویش را راهی بازار کرده‌اند و خوانندگان را در سردرگمی و بر سر دوراهی انتخاب قرار داده‌اند و بناچار برای توجیه کار خویش به جرح دست آورد همکارشان دست یازیده‌اند و بر تالیف یا ترجمه خویش کلتی رجز خوانی کرده‌اند.

پیش‌گیری از این همه خسارت دیدگی چندان دشوار نیست. کاری است که با برقراری ارتباط بین محققان و گزارش کارهای در دست تحقیق، ترجمه و تالیف آنان امکان‌پذیر است. اگر محققان در پی تصمیم خویش مبنی بر انجام دادن کاری، گزارشی از موضوع یا متن انتخابی و شیوه کار خویش را به این نشریه ارائه دهند، نشریه با چاپ و نشر آن گزارش دیگران را آگاه خواهد ساخت، تا اگر در گوشه‌ای کاری همگون در جریان است با اطلاع رسانی از طریق نشریه و یا با ارتباط مستقیم، محقق را از کار خویش آگاه کنند و وی را از دوباره کاری باز دارند.

این کار در صورتی سامان می‌یابد که محققان، مترجمان، نویسندگان و مراکز تحقیقی، خبر کار خویش را در هر مرحله‌ای که هست از طریق نشریه به دیگران برسانند، امکانات خویش را تشریح کنند و شیوه کار را توضیح دهند. گزارش این گونه موجب خواهد شد که حق تقدّم آنان که کار را بیشتر انجام داده‌اند یا شیوه‌ای بهتر برگزیده‌اند و یا از منابع و امکانات قویتری برخوردار هستند، پاس داشته شود و محققانی که بر آغاز کار هستند و یا از امکانات غیر کافی برخوردارند، موضوع کار خویش را تغییر دهند و کاری بر زمین مانده و یا هم سطح با امکانات خویش را برگزینند و امکاناتی را که برای کار نخست تدارک دیده بودند در اختیار همکار خویش قرار دهند تا کار او نیز نیکوتر انجام گیرد. در این صورت است که سطح دوباره کاریها پایین می‌آید و امکانات مادی و معنوی محققان و خوانندگان به هدر می‌رود.

۳) بایسته‌های پژوهشی

بخش بایسته‌های پژوهشی را پیشنهاداتی تشکیل خواهد داد که از سوی خوانندگان و محققان برای تحقیق و کار پیشنهاد خواهد شد. چه بسیار محققانی که در پی سوژه مناسب تحقیق

می‌گردند و چیزی دندانگیر نمی‌یابند؛ و از سوی دیگر چه بسا محققانی که طرحهای فراوان و سوژه‌های بسیار برای کار دارند ولی فرصت انجام دادن آن را نمی‌یابند و همیشه در حسرت وقت به سر می‌برند و از این که نویسنده‌ای یافت نمی‌شوند تا آن طرحها را اجرا و بر روی سوژه‌های مورد نظرش کار کند، رنج می‌برند و تأسف می‌خورند.

انتقال پیشنهادات در زمینه موضوعات نیازمند پژوهش و متون محتاج و مناسب تصحیح و ترجمه از طریق نشریه موجب خواهد شد محققان علاوه بر پی بردن به فراوانی کارهای انجام نیافته، در سوژه‌یابی درنمانند و همیشه برای کار خویش زمینه مناسب بیابند.

این مهم با همکاری اندیشمندان و محققانی سامان خواهد پذیرفت که طرحها و پیشنهادات خویش را در زمینه‌های تحقیق، تألیف، ترجمه و تصحیح به این مجله گزارش دهند و مجله هم با نشر آنها خوانندگان را آگاه خواهد کرد. آنچه که این بخش را سودمندتر و خواندنی‌تر خواهد ساخت ضمیمه ساختن چگونگی انجام کار با سوژه‌ی پیشنهادی است تا محققان جوان علاوه بر دستیابی به موضوع کار از نحوه انجام آن نیز اطلاع یابند.

۴) معرفی و نقد کتاب

ضرورت و بایستگی «نقد» و چگونگی آن را در همین شماره در مقالتهی دیگر بتفصیل خواهید خواند. اجمال سخن اینکه در این فصل به نقد کتاب و مقالات منتشره پرداخته خواهد شد و نویسندگان می‌توانند با ارسال نقدهای خود این بخش را خواندنی سازند و از طریق نقد و معرفی کتابها در راه انتخاب و تهیه کتب سودمند، خوانندگان و اهل کتاب را راهنمایی کنند. در این بخش علاوه بر نقد «نوشته‌ها» گاه‌بگاه و در فرصتهای مناسب نقد ناشران و مراکز انتشاراتی و تحقیقاتی نیز خواهد آمد تا از سوی اهل قلم از ناشران دلسوز و فرهنگی ستایش شود و به آنان که ارزش علوم و فرهنگ را در مسلخ پول ذبح می‌کنند هشدار داده شود و برای آنان که بر آغاز راه هستند و در پی راهی نیکو برای چاپ و نشر می‌گردند راهنمایی‌هایی ارائه شود.

بررسی صحت و سقم انتسابها نیز در این بخش خواهد آمد.

چه بسا کتابی به مؤلفی نسبت داده می‌شود و به اعتبار آن آراییی از آن مؤلف نقل می‌گردد، در حالی که روح مؤلف از چنان نوشته‌ای بی‌خبر است و آرای منتسب به وی هیچ‌گونه تشابهی با دیگر نظریات وی ندارد. محققان، مثلاً نمی‌دانند که آیا مقتل موجود منسوب به ابی‌مخنف برآستی از اوست؟ ترجمه تفسیر طبری عیناً برگردان فارسی تفسیر ابن جریر طبری مشهور است یا نه؟ اختصاص منسوب به شیخ مفید - علیه الرحمه - نوشته اوست یا نویسنده دیگری آنرا پرداخته است؟ همه آنچه در تفسیر قمی است اثر قلم علی بن ابراهیم قمی است یا قلمی دیگر به یاریش آمده است؟ رساله محکم و متشابه چگونه رساله‌ای است و سید مرتضی علم‌الهدی - قدس سره - در آن چه نقشی دارد؟ حدیقه الشیعه را چه کسی نوشته است؟ خاطرات مستر همفر ساختگی است یا حقیقی؟ پیشگوییهای شاه نعمه‌الله ولی را آینده‌نگریهای وی پرداخته است یا دست دغل و نیازمند روزگار آفریده است؟ رباعیات خیام سروده عمر خیام ریاضی دان است یا نه؟ و بالاخره، آیا مصباح الشریعه از آن امام صادق و فقه‌الرضا از امام رضا و تفسیر عسکری متعلق به امام عسکری - صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین - است؟ و نمونه‌های دیگری از این دست که موجب حیرت شده و مشکل آفریده است. بررسی صحت و سقم این گونه انتسابها کاری بس شایسته است و دست اندرکاران تحقیق با ارسال یافته‌های خویش در این باب به این مجله، به دیگران یاری رسانند. البته درباره موضوعات فوق تاکنون مطالبی نشر یافته است ولی جای سخنان نو و عمیقتر هنوز خالی است.

۵) تجربه‌ها

استخوان داران و کهنسالان هر رشته‌ای همواره سخنهای شنیدنی در آن رشته دارند و آنان که پیراهنی چند بیشتر پاره کرده‌اند می‌توانند برای آنان که تازه در مسیری گام نهاده‌اند توصیه‌های فراوانی داشته باشند بر این دسته از محققان نیز این واقعیت روشن است که دود از کنده آید و سرد و گرم روزگار چشیده، راه و رسم روزگار را نیکوتر داند. بدین خاطر تازه کاران چشم انتظار راهنمایی راه درنوردیده‌ها هستند و تجربه داران در پی گوشه‌هایی شنوا تا دست آوردهای سالیان آنها راهی دیار فراموشی نشود. امیرمؤمنان علی - علیه السلام تجربه داران را

موجب می شود. در این بخش، مدیران و دست اندرکاران مراکز داخلی و خارجی، از نوع، چهارچوب، چگونگی و اهداف کاری که انجام می دهند گزارش خواهند داد و از این راه مراکز خویش را به جامعه فرهنگی و اهل قلم معرفی خواهند کرد.

در این بخش کوشش خواهد شد تا مراکز آن گونه معرفی گردد که خواننده با مطالعه گزارش خوبی از چگونگی کار، تعداد محققان، نوع کار، شیوه به کار گرفته شده، بازده و حاصل کار و برنامه های آینده مراکز اطلاع پیدا کنند.

۷) تازه های نگارش و نشر

بازار کتاب هر روز شاهد کتابها و نوشته های تازه است و کتابخوانان فرصت کافی برای گشت و گذار در بازار کتاب و اطلاع از تازه های نشر را ندارند. چاره ای که مذهب است برای اطلاع یافتن اهل کتاب به تازه های نشر، اندیشیده شده است گزارش نشریات و وسایل ارتباط جمعی از دست آوردهای چاپ و نشر است. گاهی این کار به همت مراکز ناظر بر امر نگارش و نشر انجام می پذیرد و زمانی نویسنده ای کمر همت بر می بندد و نشر یافته های چندسالی را موضوع بندی شده فهرست می کند و به اطلاع اهل کتاب می رساند و وقتی دیگر به گونه ای دیگر.

این کار در مورد کتابهای چاپ شده در ایران به گونه ای دست و پا شکسته انجام می یابد، ولی در مورد کتابهای خارجی بویژه در حوزه دین کمتر اطلاعات لازم به گوش اهل کتاب می رسد و اگر فهرستهایی در این خصوص به کشور می رسد در دست معدودی از محققان یا مراکز تحقیقی و فرهنگی قرار می گیرد و شکل همگانی پیدا نمی کند، چنانکه از موضوعات مطروح در مجلات داخلی و خارجی نیز گزارش درخور یا موضوع بندی شده انجام نمی یابد. از این روی در این نشریه تصمیم بر این شده است که گزارشی اجمالی از تازه های نشر داخل و خارج کشور در حوزه دین و معارف انسانی عرضه گردد، نشریات داخلی موضوع بندی شود و گزیده هایی از مقالات سودمند نشریات داخل یا خارج به اطلاع خوانندگان برسد.

۸) آشنایی با نشریات اسلامی

در جهان نشریاتی در حول و حوش مسائل اسلامی چاپ و

یکی از بهترین مشاوران می شمارد و می فرماید: «خیر من شاورت ذوو النهی والعلم واولو التجارب والحزم؛ صاحبان خرد و دانش، و دارندگان تجربه و اراده، بهترین کسانی هستند که می توانی با آنان مشورت کنی».

فراگیری مشورت یاد شده در گرو ارتباطی است که بین تجربه داران و تجربه جویان در سطح گسترده می تواند انجام گیرد و این کار با انتقال تجربه صاحبان تجربه از طریق این نشریه عملی خواهد شد. این بخش مرهون همت بزرگان و عنایت مراکز تحقیقی ای خواهد بود که با ارسال تجربیات تحقیقی خویش یا انجام مصاحبه با دست اندرکاران نشریه دست آورد سالیان خود را در طبق اخلاص گذارند و به رسم هدیه به پی گیران راه خود ارزانی دارند.

تجربه داران باید بکوشند تجربه های تلخ و شیرینی را بیان کنند که برای نسل جوان راه گشایی داشته باشد و خطرهای احتمالی پیش پای آنان را گوشزد کند؛ راههای میان بزر را از راههای پُر پیچ و خم تفکیک کنند و روشهای مفید و متقن را پیش پای دیگران بنهند.

۶) مراکز علمی و فرهنگی

آشنایی با مراکز علمی و فرهنگی جهان اسلام یکی از ضرورتهای زندگی محققان و پژوهندگان است. چه بسیار گرههایی که از طریق این آشنایی گشوده می شود و امکاناتی که از رهگذر آن به دست می آید گاهی، محقق در پی متنی و سندی راهی دورودراز می پیماید، به این سوی و آن سوی سر می کشد، و در پایان کار درمانده و ناامید از جستجو دست می شوید، در حالی که متن و مدرک مورد نیاز وی در جایی نه چندان دور در دست مرکزی علمی و فرهنگی قرار دارد و او از وجود آن بی اطلاع است.

چنانکه بوفور دیده می شود ناآشنایی به نوع کار و پژوهش مراکز تحقیقی موجب پدیدار شدن مراکز همگون می گردد و کارهای مشابه انجام می پذیرد، در حالی که آگاهی از نوع کار مراکز به آسانی می تواند جلو مشابه کاری یاد شده را بگیرد و تشکلات تحقیقی را بر پایه نیازهای موجود تقسیم کند.

ضرورت این بخش را زیانهایی که از رهگذر بی اطلاعی پژوهشگران از مراکز تحقیقی داخل و خارج رخ می دهد،

منتشر می شود و موضوعات مختلفی مورد بحث و تحقیق قرار می گیرد که آشنایی اهل مطالعه کشورمان با نشریات یاد شده ضروری است. در این فصل تلاش خواهد شد بر پایه امکانات، گزارشی از مجلات، فصل نامه ها و گاهنامه های مختلف اسلامی در جهان ارائه شود و خوانندگان از فعالیتهای مطبوعاتی مربوط به مسائل اسلامی آگاه شوند. این بخش به خوانندگان کمک خواهد کرد تا از موضوعات جدیدی که در مورد مسائل اسلامی در دنیا مطرح می شود با خبر باشند و از آخرین نظریات صاحب نظران و محققان مسائل اسلامی اطلاع یابند و عقیده دیگر فرق اسلامی را در مسائل نو و مستحدثه به دست آورند.

(۹) اخبار

در فصل اخبار رویدادهای مربوط به مسائل فرهنگی و تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، گزارش خواهد شد و گزارش سمینارها، مجامع، کنگره های داخلی و خارجی، جریانهای فرهنگی و تحقیقاتی، اخبار مربوط به محققان، نویسندگان، مترجمان و شخصیت های فرهنگی این فصل را تشکیل خواهد داد.

(۱۰) کتابشناسی موضوعی

اهمیت کتابشناسی موضوعی برای آنان که سری در تحقیق و تألیف دارند روشن است. اطلاع داشتن از کتب و مقالات نوشته شده در یک موضوع به محقق امکان می دهد که بخش زیادی از آرا و نظریات محققان در یک موضوع را جمع آوری و از بخشهای تحقیق شده و یا نیازمند تحقیق آگاه شود و نتیجه تلاش خود را در بخشهای تحقیق نشده متمرکز کند و سخنی نو ارائه دهد و از روی آوردن به تکرار و رکود تحقیقی و تورمهای موضوعی رهایی یابد.

کتابشناسی موضوعی نیز به خواننده امکان می دهد که در مطالعه موضوعی خاص در پی چه نوشته هایی بگردد تا آگاهی جامعی از آن به دست آورد.

این فصل زمینه مناسبی برای آن دسته از محققان خواهد بود که به کتابشناسی موضوعی علاقه مند هستند و یا در زمینه علوم اسلامی یا معارف بشری وابسته به اسلام کتابشناسی موضوعی تدوین کرده اند.

(۱۱) نامه ها

بخش نامه ها ستونی است همگانی که در آن مطالبی از خوانندگان که مربوط به مجله است و بهره عمومی دارد چاپ خواهد شد. این بخش نیز قطعاً ویژگی مجله را دارد و نامه هایی را در بر خواهد گرفت که ارتباطی با پژوهش داشته باشد. و اگر درد دل و شکوائیه هم بود باید در حول و حوش کتاب و موضوعات مربوط به آن باشد، نه آنچه که مجله را در آن نه توانی است و نه مسؤولیتی.

(۱۲) عربی - انگلیسی

بخش عربی - انگلیسی گزارش گونه ای از محتوای مجله خواهد بود تا دانشمندان عرب و انگلیسی زبان از خلاصه مسائل مطروحه در نشریه آگاه شوند و در صورت لزوم، و نیاز به هر کدام از بخشها، به ترجمه و بهره گیری تفصیلی آن مبادرت کنند. این بخش کوتاه خواهد بود و به گونه فهرست گویا تنظیم خواهد شد.

آنچه مطرح شد اجمالی از اهداف پیش بینی شده است، ولی بدان معنی نیست که از مباحث دیگر که به گونه ای با اطلاع رسانی به محققان مربوط است بهره گرفته نشود و یا فصول و عناوین مذکور، مدام و در هر شماره ای بی کم و کاست وجود داشته باشد. قراردادهای و اعتبارات همیشه در اختیار اعتبار کنندگان است و آنان نیز به اقتضای «امکان و نیاز» مدام در معرض تبدل تصمیم هستند.

نشریه گرچه «گروه علمی» خواهد داشت ولی تنها از نویسندگان مشخص و معینی استفاده نخواهد کرد. نوشته ها نیز با مسؤولیت نویسندگان به چاپ خواهد رسید و با رعایت نزاکت و ادب تحقیق، نویسندگان دیگر می توانند آنها را نقد و بررسی کنند.

آوردن نام شخصیتها و مراکز علمی تنها به اعتبار علمی و تحقیقی خواهد بود و نیاوردن آن نیز به لحاظ فقدان آن. از این رو، ذکر نام شخصیت و یا مرکزی به مفهوم تأیید آن از دیگر جنبه ها نیست و خوانندگان نباید آن را ملاک شناسائی - جز در همان اهداف مطروحه در نشریه - بدانند. والله من وراء القصد.

آینه پژوهش